

Inleiding

Beste collega,

In de regio Rotterdam werken vo- en hbo-instellingen samen aan het verbeteren van de aansluiting tussen het voortgezet en hoger onderwijs. De taalvaardigheid van leerlingen en studenten speelt daarin een belangrijke rol. Uit verschillende studies blijkt namelijk dat taalvaardigheid van invloed is op studiesucces¹. Daarnaast blijkt dat een ontoereikende taalvaardigheid voor veel leerlingen een struikelblok vormt bij de overgang van het voortgezet naar het hoger onderwijs². Het regionale samenwerkingsverband 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-hbo'³ zet zich daarom in om de taalvaardigheid van leerlingen en studenten te verbeteren en het onderwijs van (bovenbouw) havo en (propedeuse) hbo op elkaar af te stemmen.

Met deze vragenlijst willen wij inzicht krijgen in taalkwesties binnen [naam van de school]. Wij willen graag van je weten welke rol taal speelt binnen je vak, welke mogelijke taalproblemen je bij je havo-leerlingen⁴ ervaart en hoe je tegen de taalvaardigheidsontwikkeling van je leerlingen aankijkt. Zou je daarom voor [datum] de onderstaande vragenlijst in willen vullen? Dit neemt niet meer dan vijftien minuten in beslag. Je antwoorden worden volledig anoniem verwerkt.

Veel dank alvast voor je medewerking!

Met vriendelijke groet,

[naam], namens de werkgroep 'Vakinhoudelijke aansluiting Nederlands/communicatie' van het samenwerkingsverband 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-hbo'

Vragenlijst

<i>Introductie</i>		
1. Welk vak of welke vakken geef je?		
<i>In hoeverre ben je het eens met de onderstaande stellingen? Omcirkel 'onbekend' wanneer je de vraag niet kunt beantwoorden.</i>		
2. Taalvaardigheid speelt een essentiële rol bij hoe leerlingen presteren bij mijn vak(ken).		
0 oneens - 0 meer oneens dan eens - 0 meer eens dan oneens - 0 eens		0 onbekend
3. Mijn havo-leerlingen zijn voldoende taalvaardig om bij mijn vak(ken) goed te kunnen presteren.		
0 oneens - 0 meer oneens dan eens - 0 meer eens dan oneens - 0 eens		0 onbekend
4. Er bestaat verschil in taalniveau tussen mijn havo-leerlingen.		
0 oneens - 0 meer oneens dan eens - 0 meer eens dan oneens - 0 eens		0 onbekend
5. Op het moment dat havo-leerlingen bij [naam van de school] hun diploma behalen, zijn ze voldoende taalvaardig om te kunnen instromen in het hbo.		
0 oneens - 0 meer oneens dan eens - 0 meer eens dan oneens - 0 eens		0 onbekend
<i>Er volgen nu vijf meerkeuzevragen en open vragen.</i>		

¹ Zie bijvoorbeeld: Linthorst, O. (28 maart, 2017). 'Taalprobleem is vaak studieprobleem'. *Profielen*. Hogeschool van Rotterdam. Te raadplegen via <https://profielen.hr.nl/2017/taalprobleem-is-vaak-studieprobleem/>

² Zie bijvoorbeeld: Taalunie (2017). *Iedereen taalcompetent. Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21e eeuw*. Te raadplegen via http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/iedereen_taalcompetent.pdf

³ Dit samenwerkingsverband bestaat uit meer dan vijftig vo-scholen en vier hogescholen in de regio Rijnmond/Drechtsteden. Gezamenlijk proberen zij een antwoord te geven op gesignaleerde aansluitingsproblematiek, door kennis te nemen van elkaars onderwijs en door het eindniveau havo en startniveau hbo beter op elkaar af te stemmen.

⁴ Dit onderzoek richt zich in eerste instantie op de doorstroom van havo-leerlingen naar het hbo; vanzelfsprekend zijn we er ons van bewust dat er ook leerlingen uit andere onderwijslagen in het hbo instromen.

6. Op welke manier speelt taal een rol binnen je vak(ken)?
7a. Op welke talige aspecten zouden je havoleerlingen zich vooral kunnen ontwikkelen (meerdere antwoorden mogelijk)? <ul style="list-style-type: none"> a) woordenschat b) woordenboekgebruik c) formulering d) logisch redeneren e) leesstrategieën toepassen f) tekstbegrip g) structuur en samenhang in teksten aanbrengen h) grammatica i) spelling j) anders, namelijk...
7b. Kun je een voorbeeld geven waaruit dat blijkt?
8a. Ben je zelf bezig met het stimuleren van de taalvaardigheid van je leerlingen? Ja/Nee
8b. Zo ja, op welke manier?
9a. Houd je zelf rekening met verschillen in taalniveau tussen je leerlingen? Ja/Nee
9b. Zo ja, op welke manier?
10a. Welk van de volgende interventies zou je inzetten, als je zou weten dat je leerlingen daarmee betere resultaten binnen je vak en op het gebied van taal behalen (meerdere antwoorden mogelijk)? <ul style="list-style-type: none"> a) leerstof in een heldere context plaatsen b) leerlingen meer tijd geven voor taalproductie en interactie c) zorg dragen voor eigen taalaanbod: eigen taalaanbod verrijken en afstemmen op leerlingen d) leerlingen taalfeedback geven e) leerstof visueel ondersteunen f) aandacht besteden aan taalleerstrategieën g) duidelijkere instructie geven h) anders, namelijk...
10b. Wat heb je nodig om met de in vraag 7a. omcirkelde interventies aan de slag te kunnen gaan?
<i>Afsluitend</i>
11a. Wil je op de hoogte gehouden worden van de resultaten van het onderzoek en de vervolgstappen van het samenwerkingsverband 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-hbo'? Ja/Nee
11b. Zo ja, vul dan hier je naam en e-mailadres in: ...
12a. Mogen we je benaderen voor een interview (maximaal dertig minuten) om de aan je vak gerelateerde taalproblemen van je havoleerlingen beter in kaart te brengen? Ja/Nee
12b. Zo ja, vul dan hier je naam en e-mailadres in: ...